

Socialdepartementet
Fredsgatan 8, 111 52 Stockholm
Diarienummer 2017/00606/SF

YTTRANDE ÖVER BETÄNKANDE AV UTREDNINGEN OM TRYGGHETSSYSTEMEN OCH INTERNATIONELL RÖRLIGHET (SOU 2017:5)

Allmänna synpunkter

Civil Rights Defenders verkar för att försvara de mänskliga fri- och rättigheterna såväl i Sverige som internationellt. Mot bakgrund av den svåra situation som många EU-medborgare står inför i Sverige idag, utgör denna grupp en av de grupper vars rättigheter Civil Rights Defenders bevakar särskilt. De kortfattade synpunkter som framförs i det nu aktuella yttrandet är därför huvudsakligen begränsade till att omfatta de delar av utredningen som särskilt berör denna grupp.

Civil Rights Defenders ser med oro på situationen för utsatta EU-medborgare och på deras brist på tillgång till grundläggande rättigheter i Sverige. Vi mottog det nu aktuella betänkandet med förhoppningen om att den skulle klargöra denna grupps rättigheter och vi finner det beklagligt att så inte har skett. Civil Rights Defenders är därvid kritisk till att uppdraget inte har omfattat även det kommunala sociala biståndet. Kommuner tillämpar idag olika förhållningssätt vad gäller tillerkännande av socialt bistånd till utsatta EU-medborgare som vistas i kommunerna. Civil Rights Defenders anser att den aktuella utredningen hade utgjort ett lämpligt tillfälle att klargöra kommunernas ansvar gentemot utsatta EU-medborgare vad gäller rätten till ekonomiskt bistånd.

Utsatta EU-medborgares rätt till hälso-och sjukvård bör klargöras

Som poängterats av utredaren, gör landstingen idag olika tolkningar av vilken skyldighet de har att erbjuda subventionerad vård till unionsmedborgare som vistas i

landet mer än tre månader och som saknar uppehållsrätt eller uppehållstillstånd. Vissa landsting erbjuder denna grupp subventionerad vård, medan andra tar ut en avgift för hela vårdkostnaden. Civil Rights Defenders understryker vikten av att rätten till subventionerad vård för denna grupp klargörs och är kritiska till att frågan inte kommit att utredas i förevarande betänkande. En ordning där denna grupps rätt till vård även fortsatt bedöms från fall till fall är enligt vår mening oacceptabel.

Enligt artikel 9 i konventionen om de sociala och kulturella rättigheterna, ska alla som befinner sig i en konventionsstat tillförsäkras praktisk och ekonomisk tillgång till sjukvård. I synnerhet ska tillgängligheten till vård säkras för de mest marginaliserade i samhället. Kommittén har vidare påpekat att alla personer, oberoende av medborgarskap, uppehållsrätt eller migrationsstatus, har rätt till primär- och akutsjukvård. Mot denna bakgrund anser Civil Rights Defenders att utsatta EU-medborgare bör tillerkännas åtminstone vård som inte kan anstå, i enlighet med Sveriges internationella förpliktelser.

Asylsökande bör tillerkännas bosättningsbaserade förmåner i väntan på beslut om förnyat uppehållstillstånd

Civil Rights Defenders instämmer i utredarens bedömning att den som inväntar beslut om förnyat uppehållstillstånd när ett tidigare uppehållstillstånd har löpt ut bör tillerkännas socialförsäkringsförmåner och rätt till subventionerad hälso- och sjukvård. Liksom utredaren poängterat, anser Civil Rights Defenders att en enskild inte rimligen bör nekas tillgång till bosättningsbaserade förmåner på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider.

Stockholm som ovan,

John Stauffer
Chefsjurist